

Wprowadzenie

Zdrowie jest głównym warunkiem szczęścia, a wysiłek fizyczny zdrowia

James Thomas, poeta szkocki, XVIII w.

Zdrowie dla każdego człowieka stanowi największą wartość, rozwój cywilizacyjny wpłynął na zmianę mentalności i troska o jak najlepszą jakość życia stała się problemem ogólnospołecznym. Każda dysfunkcja bez względu na wiek powoduje pogorszenie się jakości życia konkretnej osoby, zmianie ulegają relacje w rodzinie i w środowisku, w sposób naturalny weryfikowane są kontakty społeczne w szkole i w pracy zawodowej. Obecnie niepełnosprawność nie jest pojmowana wyłącznie jako rezultat choroby czy uszkodzenia ciała. Stanowi raczej wypadkową barier fizycznych, społecznych i ekonomicznych, na jakie ludzie o mniejszych możliwościach spotykają w codziennym życiu. Wszyscy obywatele mają te same prawa, również niepełnosprawni. W rzeczywistości osoby te napotykają na szereg przeszkód i ograniczeń, aby mogły w pełni z tych praw korzystać. Powstałe akty prawne służą do przeciwdziałania dyskryminacji i stwarzają mechanizmy wyrównywania szans, w tym również korzystania z kompleksowej rehabilitacji.

Pojęcie niepełnosprawności może przybrać różne perspektywy definiowania, które są uzależnione od obszaru nauki, która go opisuje. W słownikach hasło to oznacza osoby niemające pełnej sprawności fizycznej i/lub psychicznej; w naukach humanistycznych określa się tak osoby osłabione lub kalekie, którym te ograniczenia uniemożliwiają wypełnienie ról społecznych, a stanowią one normę dla płci, wieku i panujących uwarunkowań kulturowych. Zaś w medycynie niepełnosprawność postrzegana jest jako dysfunkcja wynikająca z zaburzonej czynności narządu/ów lub układu/ów. Niepełnosprawność może czasowo lub stale obniżać sprawność psychofizyczną organizmu, ponadto stopień upośledzenia wpływa na ograniczenie lub pozbawia kompetencji do wykonywania określonych zadań. Osoby te mają zmniejszone lub ograniczone możliwości funkcjonowania w społeczeństwie i wymagają wsparcia względnie pomocy ze strony rodziny, opiekunów i środowiska, w którym żyją.

Wspomniane powyżej regulacje prawne przy stale zwiększających się środkach finansowych umożliwiają organizowanie pomocy i wsparcia osobom niepełnosprawnym oraz prowadzenie szeroko zakrojonych działań skierowanych na rzecz tej grupy społecznej. Poprawa sprawności psychofizycznej, względnie utrzymanie jej na poziomie umożliwiającym jak największą samodzielność to zadanie zespołów terapeutycznych. Bez względu na kompetencje, wynikające z charakterystycznych cech zawodowych poszczególnych terapeutów, wszyscy oni pracują nad nadrzędnym celem, jakim jest doskonalenie jakości życia, bo zdrowie to dobrostan w zakresie samopoczucia fizycznego, psychicznego i funkcjonowania społecznego, a nie tylko brak choroby lub kalectwo.

W prezentowanej Państwu książce „Praca na rzecz osób niepełnosprawnych” podjęte zostały tematy o zagadnieniach związanych z funkcjonowaniem i problemami osób z ograniczonymi możliwościami psychicznymi i fizycznymi, ludzi borykających się z różnymi dysfunkcjami, wymagających wsparcia i pomocy. Autorzy artykułów podzielili się własnymi doświadczeniami z pracy z dziećmi i osobami dorosłymi o mniejszych sprawnościach

intelektualnych i ruchowych, wskazując jednocześnie, jakie w polskich warunkach istnieją możliwości prowadzenia terapii dla osób niepełnosprawnych. W tym miejscu należy również zwrócić uwagę na odbieranie przez społeczeństwo niepełnosprawności jako pewnej inności, w opiniach bazując na własnych doświadczeniach.

Przedłożona monografia skierowana jest głównie do osób pracujących z osobami niepełnosprawnymi oraz studentów na kierunkach pedagogicznych, fizjoterapii i innych, którzy w przyszłości swoje życie zawodowe planują związać z pracą na rzecz niepełnosprawnych.

Publikacja składa się z dwóch części. W pierwszej *Edukacja i wsparcie społeczne w doskonaleniu się dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością* przedstawione zostały przykłady działań edukacyjnych skierowanych wobec uczniów niepełnosprawnych oraz ich rodzin.

Część druga *Wybrane terapie poprawiające jakość życia osób z ograniczonymi sprawnościami* to opisy przeróżnych działań terapeutycznych podejmowanych przez ludzi zajmujących się pracą z osobami niepełnosprawnymi. Poszczególne artykuły prezentują stanowisko i punkt widzenia przedstawiony przez osoby o zróżnicowanych profesjach, stąd odbiór publikacji może być niejednolity i nieco odmienny od doświadczeń czytelnika. Redaktorzy monografii postanowili jednak ten szeroki zakres prezentowanych zagadnień rehabilitacyjnych umieścić w jednym tomie, aby uzmysłowić, jak wielokierunkowa i trudna, a zarazem satysfakcjonująca jest praca z ludźmi o nieco innych możliwościach i potrzebach. Praca z osobami niepełnosprawnymi wymaga bowiem interdyscyplinarnego podejścia.

Mamy nadzieję, że zawarte treści w monografii pozwolą poszerzyć wiedzę o niepełnosprawności i wzbogacą warsztat pracy, a jednocześnie ułatwią zrozumienie problemów życiowych osób o mniejszych możliwościach. Być może któryś z artykułów stanie się inspiracją do poszukiwania nowych i lepszych rozwiązań terapeutycznych, którymi będzie można podzielić się w kolejnych przygotowywanych publikacjach.

Pragniemy podziękować osobom, które przyczyniły się do powstania książki, w pierwszej kolejności Autorom artykułów za chęć podzielenia się własnymi przemyśleniami. Kolejne podziękowania kierujemy do Pani dr hab. Izabeli Bieńkowskiej za wnikliwą i dogłębną recenzję.

Sylwia Wrona
Jerzy Rottermund